

Päiväys/ 25.1.2020
Datum

Dnro/Dnr TRAFICOM/543109/00.01.00/2020

VALVONTASUUNNITELMA 2021

Sisällys

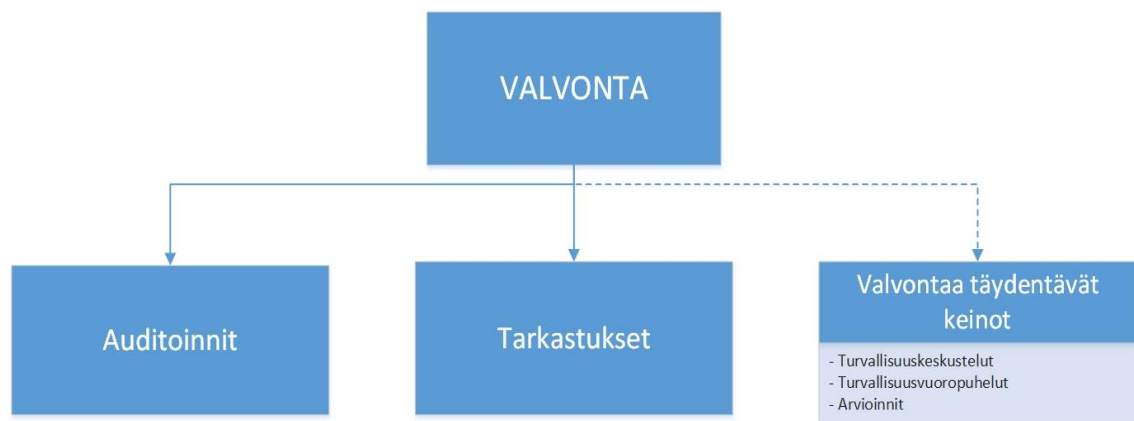
1. Valvontasuunnitelman tarkoitus ja valvonnan yleiset periaatteet.....	2
2. Raideliikenteen valvonnan painopisteet	3
3. Valvonnan keinot	3
3.1 Auditoinnit	3
3.2 Tarkastukset	3
3.3 Valvontaa tukevat keinot	3
3.3.1 Turvallisuuskeskustelut	3
3.3.2 Turvallisuusvuoropuhelut	3
3.3.3 Arvioinnit	4
4. Valvonnan kohdistaminen.....	4

1. Valvontasuunnitelman tarkoitus ja valvonnan yleiset periaatteet

Tässä dokumentissa on kuvattu Traficomın raideliikenteen valvonnan periaatteet, painopisteet, keinot ja kohdistaminen vuodelle 2021.

Traficom suorittaa rautatietoimijoihin valvontaa liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) ja raideliikennelain (1302/2018) perusteella. Turvallisuustodistusten ja turvallisuuslupien haltijoiden valvontaa ohjaa lisäksi komission yhteisestä turvallisuusmenetelmästä kansallisten turvallisuusviranomaisten turvallisuustodistuksen tai turvallisuusluvan myöntämisen jälkeen harjoittamasta valvonnasta antama asetus (EU) 2018/761. Sen mukaisia toimintamalleja pyritään soveltamaan myös muihin valvontakohteisiin huomioiden niiden erityispiirteet.

Traficomın suorittamia valvonnan keinoja raideliikenteen toimijoille ovat auditoinnit, tarkastukset ja valvontaa täydentävät keinot.

Valvontaa toteutetaan pääasiassa riski- ja suorituskykyperusteisesti. Riskiperusteisella valvonnalla tarkoitetaan valvonnan suunnittelua ja toteuttamista ensisijaisesti riskien perusteella, suorituskykyperusteisella valvonnalla puolestaan tarkoitetaan valvonnan suunnittelua ja toteuttamista ensisijaisesti toimijan suorituskyvyn perusteella. Valvonnan suunnittelussa ja kohdentamisessa huomioidaan myös toiminnanharjoittajan luonne, laajuus sekä toimintaympäristö.

Lisäksi erikseen nimettyjä rautatieyrityksiä sekä Väylävirastoa valtion rataverkon haltijana arvioidaan strategisesti merkittävänä toimijoina niiden organisaatioprofiiliin ja riskienhallintakyvyn perusteella. Traficom määrittää organisaatioprofiilit edellä mainituille toimijoille valvontatyötään ohjaamaan.

Valvonnan toteutumista seurataan erillisellä valvontatyökalulla.

Tässä suunnitelmassa esitettyjen valvontakohteiden lisäksi valvontaa voidaan tarvittaessa kohdistaa myös raideliikennejärjestelmän eri osiin/toimijoihin. Valvonnat voidaan tehdä joko etukäteen ilmoittamalla, tai tarpeen mukaan myös ennalta ilmoittamatta.

Valvontatarpeen voi laukaista esimerkiksi yksittäiselle toimijalle sattuneet merkittävät tai toistuvat poikkeamat. Lisäksi valvontatarve voi syntyä, jos jollain turvallisuuden osa-alueella on havaittavissa heikkenevää kehitystä.

Valvonnassa voidaan käyttää apuna ulkopuolisia palveluntuottajia.

2. Raideliikenteen valvonnan painopisteet

Raideliikenteen valvonnan kohdentamisessa vuonna 2021 huomioidaan alla kuvatut valvonnan painopisteet. Painopisteet on määritelty vuoden 2020 valvontahavaintojen ja toimintaympäristön yleisen kehityksen perusteella. Painopisteiden määrittämisessä on huomioitu myös Traficomien tulostavoitteet sekä Traficomien raideliikenteen turvallisuusohjelman tavoitteet.

Painopisteet huomioidaan kaikessa Traficomien raideliikenteen valvonnassa painottamalla valvontatoimenpiteiden sisältöä painopisteiden määrittämin tavoin.

Traficomien raideliikenteen painopisteet vuonna 2021 ovat:

- Omavalvonta ja toiminnan mittarit
- Toimijoiden kelpoisuuksien hallinta
- Liikennöinti, ratatyöturvallisuus ja liikenteenhallintamenettelyt
- Rataverkon käytettävyys
- Lainsäädäntömuutosten toimeenpano
- Toimintavarmuus
- Kyberturvallisuus
- Toimijoiden riskienhallintakyky
- Vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuus
- Turvallisuuskulttuuri

3. Valvonnan keinot

3.1 Auditoinnit

Auditointi on järjestelmällinen, riippumaton ja dokumentoitu prosessi, jolla arvioidaan missä määrin auditoinnin kohde täyttää sille asetetut vaatimukset.

Auditointeja käytetään esimerkiksi johtamisjärjestelmien (turvallisuus, laatu ja kunnossapito) valvonnassa. Auditointia valvonnan keinona hyödynnetään esimerkiksi silloin, kun halutaan kokonaisvaltainen kuva auditoitavasta kohteesta ja valvontaa pysyttämään valmistelemaan suunnitelmallisesti yhteistyössä valvonnan kohteen kanssa. Auditointi voidaan kohdistaa joko auditoitavaan kohteeseen kokonaisuudessaan tai vain osaan siitä.

3.2 Tarkastukset

Tarkastuksessa arvioidaan ja selvitetään, yleensä mittaamalla tai testaamalla asian, henkilön, tuotteen tai toiminnon vaatimuksenmukaisuus. Mittauksen tai testauksen tuloksia verrataan säädöksiin, vaatimuksiin tai standardeihin.

Siinä missä auditointeja käytetään eritoten johtamisjärjestelmien toimivuuden valvonnassa, tarkastuksia käytetään pääsääntöisesti yksittäisten toimintojen tai tuotteiden tarkastamisessa.

3.3 Valvontaa täydentävät keinot

3.3.1 Turvallisuuskeskustelut

Turvallisuuskeskusteluja käydään strategisesti merkittävien toimijoiden kanssa yhteistyökokouksissa. Lisäksi turvallisuuskeskusteluja voidaan pitää muidenkin raideliikenteen toimijoiden kanssa, jos organisaation toiminnasta on tunnistettu siihen tarvetta, esim. on havaittu merkittävä turvallisuuspoikkeama tai huolenaihe.

3.3.2 Turvallisuusvuoropuhelut

Turvallisuusvuoropuhelussa muodostetaan tilakuva toimijan turvallisuudesta yhdessä toimijan kanssa. Tavoitteena on, että toimija saa keskusteluiden kautta paremman käsityksen Traficomien turvallisuusasioiden painotusten syistä ja Traficomien paremman käsityksen toimijan turvallisuusasioiden painotuksesta ja kehitystarpeista.

3.3.3 Arvioinnit

Arviointi on vapaamuotoisempi organisaation arviointikohteen tasoa selvittävä kokonaisuus, joka selvittää organisaation toiminnan tasoa suhteessa muihin vastaaviin toimijoihin. Arvioinnilla mitataan kohteen yleisempää tasoa ja etsitään mahdollisia parannuskohteita.

Arviointeja käytetään esimerkiksi toimijoiden turvallisuuskulttuurin, riskienhallintakyvyn ja omavalvontakyvyn valvontaa täydentävänä toimenpiteenä.

4. Valvonnan kohdistaminen

Turvallisuustodistusten ja turvallisuustodistusten auditoinnit 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuustodistus 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Turvallisuusvuoropuhelu Turvallisuuskeskustelu 	<ul style="list-style-type: none"> 10-15 2-6 1-3
<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuuslupa 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Turvallisuusvuoropuhelu Turvallisuuskeskustelu 	<ul style="list-style-type: none"> 15-20 1-3 1-3
ECM-valvonta 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> ECM-sertifikaatti ECM-toimintojen sertifikaatti Sertifioimattomien ECMien valvonta Sertifioimattomien ECMien valvonta 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Auditointi Auditointi (TJJ auditoinnin yhteydessä) Auditointi (TJJ auditoinnista erillään) 	<ul style="list-style-type: none"> 2 2 2-5 1-3
Kaupunkiraideliikenteen auditoinnit 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuusjohtamisjärjestelmä 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Turvallisuusvuoropuhelu Turvallisuuskeskustelu 	<ul style="list-style-type: none"> 1-3 1-4 1-3
Matkustajaoikeuksien valvonta 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> Matkustajien oikeuksia koskevan asetuksen (EY) N:o 1371/2007 noudattaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi 	<ul style="list-style-type: none"> 0-2
Toimintavarmuuden ja kyberturvallisuusresilienssin valvonta 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> Turvallisuusjohtamisjärjestelmä 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Tarkastus / arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> 2-4 2-4
Oppilaitosten, kuljettajien ja näytön vastaanottajien valvonta 2021		
Valvonnan kohde	Valvontatapa	Valvonnan määrä
<ul style="list-style-type: none"> Oppilaitos Näytönvastaanottajat 	<ul style="list-style-type: none"> Auditointi Auditointi 	<ul style="list-style-type: none"> 3-5 2-5

Riskienhallintakyvyn arviointi 2021		
Valvonnan kohde • Organisaatio, jolla on turvallisuusjohtamisjärjestelmä	Valvontatapa • Arviointi	Valvonnan määrä • 0-2
Omaavalvonnan toimivuuden varmistaminen 2021		
Valvonnan kohde • Organisaatio, jolla on turvallisuusjohtamisjärjestelmä	Valvontatapa • Arviointi	Valvonnan määrä • 1-2
Yksityisraiteen haltijoiden tarkastukset 2021		
Valvonnan kohde • Turvallisuuden hallintajärjestelmä	Valvontatapa • Tarkastus	Valvonnan määrä • 0-5
VAK-ratapihatarkastukset 2021		
Valvonnan kohde • Turvallisuusselvitys	Valvontatapa • Tarkastus	Valvonnan määrä • 4
Turvallisuuskulttuurin arviointi 2021		
Valvonnan kohde • Organisaatio, jolla on turvallisuusjohtamisjärjestelmä	Valvontatapa • Arviointi	Valvonnan määrä • 0-1

Pietari Pentinsaari
johtaja

Jouko Linnasaari
johtava asiantuntija